

PODSUMOWANIE

procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do aktualizacji dokumentu „Działania Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020r. (SEAP)”

Podstawę prawną opracowania podsumowania procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dalej SOOŚ) do aktualizacji dokumentu „Działania Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020r. (SEAP)” stanowi art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.).

Do elementów obowiązkowych podsumowania ustawa zalicza:

1. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych,
2. Informacje o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia: ustaleń zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, opinii właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy, zgłoszonych uwagi i wniosków, wyników postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone oraz propozycji dotyczących metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

1. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu (SEAP) w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Do opracowania przyjętego dokumentu (SEAP) Miasto Ełk przystąpiło podejmując stosowną Uchwałę Nr XXXIV.327.2013 Rady Miasta Ełku (zmienioną następnie Uchwałę Nr XXXIV.352.2013), tym samym zobowiązało się do opracowania planu działań na rzecz redukcji emisji CO₂. Powyższy plan, dotyczy opracowania i realizacji działań w obszarze zrównoważonej gospodarki energetycznej. SEAP jest kluczowym dokumentem, pozwalającym na włączenie się samorządu lokalnego w krajowy cel redukcji emisji CO₂ o 20% (w stosunku do 1990 roku) oraz dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej (o 20%) i wzrostu wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnych (do 15%), poprzez wdrożenie pakietu klimatycznego.

Jedynym alternatywnym, lecz nierealnym z punktu widzenia prawnego oraz merytorycznego rozwiązaniem było odrzucenie dokumentu SEAP i prowadzenie przez Miasto Ełk oraz inne podmioty doraźnych działań związanych z rozwojem, mogących być częściową realizacją ustaleń pakietu klimatycznego. Nieuwzględnienie pojawiających się rzeczywistych wyzwań zagrażałoby wypełnieniu celów pakietu klimatycznego na szczeblu krajowym oraz nie przyczyniłoby się korzystnie do poprawy lokalnego stanu środowiska na terenie miasta.

Inne rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia.

2. Informacje o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia: ustaleń zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, opinii właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy, zgłoszonych uwagi i wniosków, wyników postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone oraz propozycji dotyczących metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

a) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia ustaleń zawartych w Prognozie Oddziaływania na Środowisko

Realizacja zadań określonych w „Działaniach Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020r. (SEAP)” ma za zadanie doprowadzenie do poprawy stanu jakości powietrza na terenie miasta. Realizacja działań opisanych w „SEAP” powinna mieć na uwadze podjęcie środków zapobiegających bądź ograniczających prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko. Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- utrzymanie ścisłego nadzoru merytorycznego nad prawidłową realizacją Planu,
- miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z Planu oraz z zasadami ochrony środowiska, m.in. poprzez włączanie się do postępowań administracyjnych różnych podmiotów na prawach strony (m.in. służb administracji),
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach oraz w przepisach prawnych,
- działania edukacyjno-informacyjne dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (np. finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnych służb ochrony środowiska.

Z kolei negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależec będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji;
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, wegetacji, okresów lęgowych, itp.;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;

- termomodernizacja budynków może spowodować zagrożenie dla siedlisk ptaków lub nietoperzy. Aby temu zapobiec należy sprawdzić czy budynek jest wykorzystywany jako schronienie tych zwierząt, a także dokonać rozpoznania gatunków, liczebności populacji oraz lokalizację schronień. Następnie zalecana jest obserwacja, która ma za zadanie szacowanie potencjalnej szkody i planowanie działań zapobiegawczych oraz środków zaradczych:
  - a) zabezpieczanie szczelin i otworów,
  - b) prace powinny być prowadzone pod nadzorem ornitologicznym,
  - c) należy zapewnić istnienie odpowiedniej ilości właściwych schronień. Jeśli nie ma możliwości pozostawienia schronień istniejących, należy utworzyć schronienia alternatywne, równoważące ubytek takich miejsc w wyniku remontu, np. poprzez przygotowanie skrzynek dla ptaków i nietoperzy wraz z ich montażem odpowiednich miejscach.
- budowa siłowni (farm) wiatrowych – przykładowe działania kompensacyjne:
  - a) zabezpieczenie w trakcie robót budowlanych warstwy humusowej ziemi i wykorzystanie jej po zakończeniu robót budowlanych na terenie inwestycji,
  - b) prowadzenie prac budowlanych jedynie w porze dziennej,
  - c) odpowiednie odsunięcie lokalizacji poszczególnych wież od zadrzewień i kompleksów leśnych,
  - d) odpowiednie usytuowanie elektrowni lub rezygnacja z niektórych EW, minimalizujące ich potencjalny wpływ na przyrodę, w szczególności na ptaki i nietoperze (umożliwiający im swobodny przelot),
  - e) oddalenie inwestycji od obszarów chronionych i nie wkraczanie na obszary cenne przyrodniczo,
  - f) odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlanych – montażowych w ramach działań kompensujących,
  - g) ustawianie łopat elektrowni w pozycji neutralnej (ustawienie łopat w pozycji równoległej do kierunku wiatru) w przypadku stwierdzenia znacznej aktywności nietoperzy / ptaków w pobliżu wirnika.

b) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia opinii właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy

Dokument „Działania Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020r. (SEAP)” oraz Prognoza Oddziaływania na Środowisko zostały poddane procedurze opiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.).

Złożone przez wskazane organy opinie były pozytywne. Żadna z nich nie wskazała na przesłanki, które świadczyłyby o tym, że SEAP może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Zaistnienie takich przesłanek zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.), uniemożliwiłoby przyjęcie dokumentu SEAP.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie w przedłożonej opinii (pismo nr: WOOS.410.139.2014.MT z dnia 27 listopada 2014 r.) stwierdził m.in., że realizacja SAEP będzie odbywać się poprzez zmniejszenie zużycia paliw oraz dążenie do wykorzystania OZE. Może to skutkować ograniczeniem tzw. niskiej emisji i lokalnej poprawie jakości powietrza (szczególnie w sezonie grzewczym), ograniczeniem strat energii elektrycznej, przez co zmniejszy się zapotrzebowanie na kopalne zasoby energii oraz emisja gazów do atmosfery. RDOŚ stwierdza również w swojej opinii, że wszelkie działania zmierzające do racjonalizacji użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych stanowią nie tylko słuszny kierunek, ale również są wymogiem wynikającym z przepisów prawa. Z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, znaczenie będzie posiadała zintegrowana polityka środowiskowa miasta z przyjętą polityką energetyczną, oraz wytyczenie takich kierunków rozwoju branży energetycznej, które spełniają wymagania ekologiczne w związku z wprowadzaniem systemu certyfikatów pochodzenia energii, a jednocześnie nie spowodują nadmiernego wzrostu cen jej nośników.

Do celów, które miasto musi realizować, zaliczyć należy:

- zapewnienie niezawodnego i pełnego zaspokojenia potrzeb energetycznych odbiorców;
- minimalizację kosztów zaspokajania potrzeb energetycznych odbiorców;

natomiast z punktu widzenia **ochrony środowiska** jest to przede wszystkim:

- zmniejszenie obciążenia środowiska przyrodniczego związanego z produkcją i użytkowaniem energii przy uwzględnieniu zasady najmniejszych kosztów społecznych, ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby – w celu zmniejszeniu zagrożeń dla życia mieszkańców miasta, rozwijanie świadomości w zakresie ekonomizacji energii oraz edukacji ekologicznej.

Przyjmuje się, że Miasto Ełk jest w stanie osiągnąć zmniejszenie emisji CO₂ do roku 2020 o wartości 20% (z wyłączeniem przemysłu) względem emisji osiągniętej w 2006 roku. Realizacja tak ambitnego planu zależeć będzie głównie od stopnia zaangażowania ludzi – mieszkańców, przedsiębiorców, pracowników administracji, lecz także wielkości środków możliwych do pozyskania.

Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Olsztynie w przedłożonej opinii (pismo nr: ZNS.9082.2.113.2014.AZ z dnia 16.12.2014r.) podkreślił, że ustalenia projektu dokumentu „Działania Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020r. (SEAP)”, pod warunkiem, że zostaną one zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony środowiska, w tym zdrowia ludzi, nie budzą zastrzeżeń natury sanitarno-higienicznej.

c) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia zgłoszonych uwag i wniosków w trakcie realizowanego w formie konsultacji udziału społeczeństwa w Strategicznej Ocenie Oddziaływania na Środowisko

Dokument „Działania Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020r. (SEAP)” oraz Prognoza Oddziaływania na Środowisko zostały w dniach od 18.11.2014r. do

11.12.2014r. wyłożone do konsultacji i publicznego wglądu. W trakcie konsultacji nie zgłoszono uwag do wyłożonych dokumentów.

d) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia wyników postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Dokument „Działania Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020r. (SEAP)” wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko nie podlegały procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Gmina Miasto Ełk nie jest położona na terenach przygranicznych, a realizacja „Działań Miasta Ełk na rzecz redukcji emisji CO₂ do 2020 roku” nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby mieć znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach opracowania ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja SEAP nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw. Wobec tego, dokument ten nie musi być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

e) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia propozycji dotyczących metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitoring efektów jest bardzo istotnym elementem procesu wdrażania działań. Wskazane jest wykonywanie tzw. raportów z implementacji, z uwzględnieniem aktualizacji inwentaryzacji emisji. Należy jednak pamiętać, że tego typu inwentaryzacja wiąże się z dużym wysiłkiem oraz wysokim stopniem zaangażowania środków ludzkich, dlatego też należy wyznaczyć odpowiedni harmonogram monitoringu efektów działań.

Rekomenduje się przygotowywanie tzw. "Raportów z działań", nie zawierających aktualizacji inwentaryzacji emisji, co 1 rok począwszy od przygotowania planu gospodarki niskoemisyjnej. Ponadto w latach 2018 i 2021 należy przygotować "Raport z implementacji" zawierający szczegółową inwentaryzację emisji dotyczącą wcześniejszego roku (w 2021 roku raport finalny).

"Raport z działań" powinien zawierać informacje o procesie wdrażania działań, analizę sytuacji oraz, jeśli to potrzebne, wyniki odpowiednich pomiarów. Zarówno "Raporty z działań" jak i "Raporty z implementacji" powinny być wykonane wg szablonu udostępnionego przez biuro Porozumienia Burmistrzów i NFOŚiGW. "Raporty z implementacji" powinny być powiązane z poszczególnymi etapami wdrażania działań.

Sporządzanie "Raportu z implementacji" wiąże się z gromadzeniem danych wejściowych koniecznych do sporządzenia dokładnej aktualizacji inwentaryzacji emisji. Niezbędna jest współpraca z następującymi podmiotami funkcjonującymi na terenie miasta:

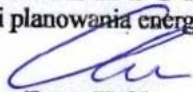
- przedsiębiorstwa energetyczne,

- zarządcy nieruchomości,
- firmy i instytucje,
- przedsiębiorstwa produkcyjne,
- mieszkańcy miasta,
- przedsiębiorstwa komunikacyjne.

Ponadto należy rozwijać system monitoringu zużycia energii i paliw w obiektach bezpośrednio zarządzanych przez miasto. Należy wziąć pod uwagę kilka narzędzi możliwych do wykorzystania w tym zakresie:

- monitoring on-line,
- roczne raporty od administratorów,
- benchmarking obiektów miejskich.

DYREKTOR
ds. audytu i planowania energetycznego

Piotr Kukla